

گزارش یک مورد بروز گری ناشی از آلودگی همزمان به مایت های *Sarcoptes scabiei* و *Psoroptes ovis* در یک گله گوسفند

• غلامرضا رزمی

عضو هیئت علمی گروه پاتوبیولوژی دانشکده دامپزشکی دانشگاه فردوسی مشهد

• کامران شریفی

عضو هیئت علمی گروه علوم درمانگاهی دانشکده دامپزشکی دانشگاه فردوسی مشهد
تاریخ دریافت: شهریور ماه ۱۳۸۵ تاریخ پذیرش: اسفند ماه ۱۳۸۶

Email: razmi@ferdowsi.um.ac.ir

چکیده

در دی ماه سال ۱۳۸۴ در گوسفندان یک گله کوچک ۷۵ راسی واقع مزرعه دانشکده کشاورزی بیماری گری با علائم خارش شدید، ریزش پشم و هیپرکراتوز بروز نمود. به منظور تشخیص قطعی آلودگی از تعداد ۱۰ راس گوسفند با ضایعات شدید پوستی از نواحی سر، سینه و شکم نمونه های پوستی تهیه شد. همچنین جهت وضعیت کم خونی گوسفندان نمونه های خون واجد ماده ضد انعقاد EDTA تهیه گردید. نمونه های پوستی با استفاده از محلول هیدروکسید پتاسیم ۱۰٪ شفاف شدند و آنگاه با استفاده از میکروسکوپ نوری آلودگی نمونه ها به مایت و قارچ مورد مطالعه قرار گرفتند. در نمونه های پوستی تهیه شده از ناحیه سر مایت *S. scabiei* و از نمونه های تهیه شده از ناحیه سینه و شکم مایت *P. ovis* مشاهده گردید. در بررسی هماتولوژی نمونه های خون، میزان VPC اکثریت گوسفندان آلوده پایینتر از حد نرمال بودند، همچنین اتوزینوفیلی مختصری در تعدادی از نمونه ها مشاهده گردید.

کلمات کلیدی: *Psoroptes ovis*، *Sarcoptes scabiei*، گوسفند

مقدمه

گردید. با توجه به مطالعات اندک انجام یافته در خصوص تاثیر آلودگی مایت های سارکوپتس و پسرورپتس بر روی فاکتورهای خونی در میزبانهای آلوده، بدرستی نمی توان در باره علت یا علل کم خونی ناشی از گری در گوسفندان مورد مطالعه قضاوت نمود. مطالعات تجربی انجام یافته توسط Guillot, Stromberg نشان دهنده تاثیر مستقیم آلودگی *P.ovis* در ایجاد کم خونی و اتورینوفیلی در گوساله های مبتلا در مقایسه با گوساله های سالم بوده است (۵). با توجه به اینکه مورد حاضر در شرایط استثنایی با آلودگی شدید در گوسفندان بروز نموده است. بنظر می رسد میزان شیوع بیماری گری در ایران بیشتر از میزانی است که گزارش می شود و لازم است در باره میزان شیوع و اهمیت بهداشتی این بیماری در گوسفندان ایران مطالعات بیشتری صورت گیرد.

منابع مورد استفاده

- ۱- رفیعی، عزیز، علوی نایینی، علیو راک، همایون. ۱۳۴۵؛ انواع بند پایان عامل جرب که در انسان، دام و پرندگان در ایران دیده شده است. نامه دانشکده دامپزشکی، جلد ۲۳ شماره ۱ صفحه ۳۸.
- 2-Corba, J., Parslicka, J., Varady, M., Tomasovicova, O, 1995; Efficacy of injectable moxidectin against mixed (*Psoroptes ovis* and *Sarcoptes scabiei* var. *ovis*) mange infestation in sheep. *Vet Parasitol.*, 56:339-44
- 3-Radostits, O.M., Blood, D.C and Gay, CC. 1994; *Veterinary medicine, a textbook of the diseases of cattle, sheep, pigs, goats and horses.* Eighth edition, Bailler & Tindall, London, pp: 1305-1308.
- 4- Rak, H, 1975; Mites of medical and veterinary importance in Iran. *Bulletin de la societe de pathologie exotique*, 68: 508-51
- 5-Stromberg, P.C, Guillot, F.c, 1987; Hematology in the regressive phase of bovine psoroptic scabies. *Vet Pathol.* 24:371-7.

بیماری گری یکی از مهمترین بیماریهای پوستی در گوسفندان بوده و با علائم خارش، ریزش پشم، التهاب پوست، هیپرکراتوز به همراه تشکیل دلمه در سطح پوست ظاهر می شود، عوا مل این بیماری مایت های *S.scabiei* و *P.ovis* می باشند (۳). در ایران نیز بیماری گری ناشی از این مایت ها کاملا شناخته شده است (۴،۱). در این گزارش به موردی استثنایی از بروز شدید گری ناشی از آلودگی همزمان به این دو مایت در اکثریت گوسفندان یک گله کوچک واقع مزرعه دانشکده کشاورزی می پردازد که می تواند اهمیت بهداشتی بیماری گری در گوسفندان ایران را مورد تاکید قرار دهد. جهت تشخیص قطعی بیماری به محل نگهداری گوسفندان مراجعه گردید و از ۱۰ راس گوسفند با علائم بالینی شدید پوستی از نواحی سر و سینه و شکم نمونه های پوستی تهیه شد. بعلت کم خونی در گوسفندان، همزمان از ورید و داج هر یک از گوسفندان ۵ میلی لیتر با سرنگ گرفته و به لوله های حاوی ماده ضد انعقاد منتقل شد. پس از انتقال نمونه ها به آزمایشگاه، نمونه های پوستی با محلول هیدروکسید پتاسیم ۱۰٪ شفاف گردید. پس از سانتریفوژ از محتویات ته لوله را اسلاید مرطوب تهیه شد. سپس اسلاید های مرطوب با استفاده از میکروسکوپ نوری از نظر آلودگی به مایت و قارچ مورد بررسی قرار گرفتند. لوله های خون حاوی ماده ضد انعقاد EDTA نیز جهت اندازه گیری CBC و PCV آزمایش شدند. در این مطالعه در نمونه های پوستی ناحیه سر گوسفندان فقط مایت *S.scabiei* و در نمونه های نواحی سینه و شکم فقط مایت *P.ovis* مشاهده گردید. این نتیجه کاملاً قابل پیش بینی بود زیرا مایت سارکوپتس بیشتر نواحی کم مو مثل سر و پوزه گوسفند را آلوده می نماید در حالیکه مایت پسرورپتس بیشتر نواحی پر پشم مثل نواحی سینه، شکم و پشت را در گیر می نماید (۳). گری ناشی از آلودگی همزمان با دو مایت های سارکوپتس و پسرورپتس در گوسفندان مورد مطالعه جزو موارد نادر می باشد زیرا تاکنون یک مورد از گوسفند (۲) گزارش شده است. همچنین میزان PCV در تمام گوسفندان خونگیری شده پایین تر از میزان نرمال بود و اتورینوفیلی مختصری مشاهده
